WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)
z dnia 27 października 2005 r. *

W sprawie C-525/03

mającej za przedmiot skargę o stwierdzenie, na podstawie art. 226 WE, uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, wniesioną w dniu 16 grudnia 2003 r.,

Komisja Wspólnot Europejskich, reprezentowana przez X. Lewisa, C. Loggiego oraz K. Wiednera, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona skarżąca,

przeciwko

Republice Włoskiej, reprezentowanej przez I.M. Braguglię, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez G. Fienga, avvocato dello Stato, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana,

* Język postępowania: włoski.

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: C.W.A. Timmermans, prezes izby, J. Makarczyk (sprawozdawca), C. Gulmann, R. Schintgen i J. Klučka, sędziowie,

rzecznik generalny: F.G. Jacobs,
sekretarz: L. Hewlett, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 6 kwietnia 2005 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 2 czerwca 2005 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Komisja Wspólnot Europejskich wnosi w skardze o stwierdzenie przez Trybunał, że poprzez przyjęcie art. 1 ust. 2 i art. 2 ust. 1–3 zarządzenia prezesa rady ministrów nr 3231 z dnia 24 lipca 2002 r. w sprawie doraźnych działań w celu zwalczania z powietrza pożarów lasów na terytorium kraju (GURI nr 177 z dnia 30 lipca 2002 r., str. 42, zwanego dalej „spornym zarządzeniem"), które to przepisy zezwalają na

dokonywanie zamówień z wolnej ręki w drodze odstępstwa od wspólnotowych dyrektyw w dziedzinie zamówień publicznych na dostawy i usługi, a w szczególności wspólnych reguł dotyczących ogłoszeń i uczestnictwa zawartych w tytułach III i IV dyrektywy Rady 93/36/EWG z dnia 14 czerwca 1993 r. koordynującej procedury udzielania zamówień publicznych na dostawy (Dz.U. L 199, str. 1), zmienionej dyrektywą Komisji 2001/78/WE z dnia 13 września 2001 r. (Dz.U. L 285, str. 1, zwanej dalej „dyrektywą 93/36"), oraz w tytułach III i V dyrektywy Rady 92/50/EWG z dnia 18 czerwca 1992 r. odnoszącej się do koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na usługi (Dz.U. L 209, str. 1), zmienionej dyrektywą 2001/78 (zwanej dalej „dyrektywą 92/50"), na zakup statków powietrznych przeznaczonych do zwalczania pożarów lasów oraz na usługi gaszenia pożarów, a także zezwalają na skorzystanie z tej procedury w celu zakupu wyposażenia technicznego i informatycznego oraz aparatów radiowych nadawczo-odbiorczych, pomimo niewystąpienia żadnej z przesłanek uzasadniającej odstępstwo od wyżej wymienionych przepisów wspólnotowych, Republika Włoska uchybiła zobowiązaniom, jakie na niej ciążą na mocy wymienionych dyrektyw oraz art. 43 WE i 49 WE.

Stan faktyczny

2 Sporne zarządzenie zostało wydane na podstawie dekretu prezesa rady ministrów z dnia 28 czerwca 2002 r. ogłaszającego do dnia 31 października 2002 r. na terytorium kraju, dla celów zwalczania z powietrza pożarów lasów, stan klęski żywiołowej (GURI nr 161 z dnia 11 lipca 2002 r., str. 4).

3 Zarządzenie to upoważniało Corpo forestale dello Stato (administrację leśną), po pierwsze, do zakupu sprzętu latającego do zwalczania pożarów lasów „z wolnej ręki, w drodze odstępstwa od przepisów, o których mowa w art. 4 [tego rozporządzenia]",

to jest w szczególności od przepisów krajowych stanowiących transpozycję dyrektywy 92/50 i 93/36, a po drugie, do nabycia, również z wolnej ręki, aparatów radiowych nadawczo-odbiorczych służących do utrzymywania łączności ze statkami powietrznymi przeznaczonymi do zwalczania pożarów. Upoważniało ono ponadto Dipartimento della protezione civile (departament ochrony cywilnej) do zakupu z wolnej ręki wyposażenia mającego uzupełnić zasoby techniczne i informatyczne, a także do zamówienia i uruchomienia usług gaszenia pożarów lasów z powietrza.

4 Na podstawie spornego zarządzenia Ministero delle Politiche agricole e forestali (ministerstwo polityki rolnej i leśnej) wydało w dniu 28 października 2002 r. dekret nr 1619/2002, zezwalający na zawarcie i wykonanie, w wyniku zamówienia z wolnej ręki w rozumieniu tego zarządzenia, umowy ze spółką Agusta Spa na dostawę dwóch śmigłowców, wyposażenia dodatkowego, pomoc techniczną, części zamiennych i wszystkiego, co jest niezbędne dla działania tych statków powietrznych.

Postępowanie poprzedzające wniesienie skargi

5 Komisja uznała, że przepisy spornego rozporządzenia zezwalające na udzielanie zamówień na dostawy i usługi w wyniku procedury negocjacyjnej w przypadkach nieprzewidzianych w dyrektywach 92/50 i 93/36 są sprzeczne z tymi dyrektywami oraz z art. 43 WE i 49 WE, w związku z czym pismem z dnia 19 grudnia 2002 r. wezwała Republikę Włoską do przedstawienia w terminie miesiąca uwag w przedmiocie zarzucanego uchybienia.

6 Przedstawione uwagi Komisja uznała za niewystarczające i w odpowiedzi na nie wystosowała do rządu włoskiego w dniu 3 kwietnia 2003 r. uzasadnioną opinię, wzywając go do podjęcia koniecznych kroków w celu zastosowania się do opinii w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, a w szczególności do uchylenia lub zmiany niektórych przepisów spornego zarządzenia, jak również do unieważnienia i pozbawienia wszelkich skutków prawnych czynności podjętych w celu udzielenia zamówień na podstawie tych przepisów, a w przypadkach, w których doszło do zawarcia umów — do zawieszenia ich wykonania.

7 Z uwagi na to, że odpowiedzi rządu włoskiego nie przekonały Komisji, wniosła ona niniejszą skargę.

W przedmiocie dopuszczalności skargi

8 Tytułem wstępu należy podkreślić, że Trybunał jest uprawniony do badania z urzędu, czy spełnione zostały przesłanki wniesienia skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przewidziane w art. 226 WE (zob. w szczególności wyroki: z dnia 31 marca 1992 r. w sprawie C-362/90 Komisja przeciwko Włochom, Rec. str. I-2353, pkt 8 i z dnia 15 stycznia 2002 r. w sprawie C-439/99 Komisja przeciwko Włochom, Rec. str. I-305, pkt 8).

9 Nie ma w tym względzie znaczenia, że Republika Włoska w odpowiedzi na pytanie postawione na rozprawie uznała skargę za dopuszczalną, podczas gdy w odpowiedzi na skargę podnosiła, że jest ona bezprzedmiotowa, gdyż sporne zarządzenie przestało wywoływać jakiekolwiek skutki prawne, jeszcze zanim Komisja podważyła jego zgodność z prawem czy zażądała jego uchylenia.

10 Bez znaczenia jest również okoliczność, że Republika Włoska zaprzeczyła istnieniu uchybienia, co Komisja podniosła na rozprawie na poparcie dopuszczalności skargi, ponieważ postępowanie w sprawie stwierdzenia uchybienia opiera się na obiektywnym ustaleniu, że państwo członkowskie nie przestrzega zobowiązań nałożonych traktatem lub aktem prawa wtórnego (zob. w szczególności wyroki: z dnia 1 października 1998 r. w sprawie C-71/97 Komisja przeciwko Hiszpanii, Rec. str. I-5991, pkt 14 i z dnia 18 stycznia 2001 r. w sprawie C-83/99 Komisja przeciwko Hiszpanii, Rec. str. I-445, pkt 23).

11 Po pierwsze, należy zauważyć, jak wynika z petitum pisma wszczynającego postępowanie, że skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego jest ograniczona do art. 1 ust. 2, art. 2 ust. 1–3 spornego zarządzenia i nie ma na celu zakwestionowania późniejszych aktów przyjętych na podstawie tego zarządzenia, które pomimo to zostały wprost wymienione w uzasadnionej opinii.

12 Po drugie, należy przypomnieć, że kiedy Komisja korzysta z uprawnień wynikających z art. 226 akapit drugi WE, jej zadaniem jest czuwanie z urzędu, w ogólnym interesie wspólnotowym, nad stosowaniem przez państwa członkowskie traktatu oraz przepisów wydanych na jego podstawie przez instytucje, a nadto uzyskanie orzeczenia stwierdzającego istnienie ewentualnych uchybień zobowiązaniom z nich wynikających w celu doprowadzenia do ich zaprzestania (zob. podobnie wyroki: z dnia 11 sierpnia 1995 r. w sprawie C-431/92 Komisja przeciwko Niemcom, Rec. str. I-2189, pkt 21 oraz z dnia 10 kwietnia 2003 r. w sprawach połączonych C-20/01 i C-28/01 Komisja przeciwko Niemcom, Rec. str. I-3609, pkt 29).

13 W tym względzie z samego brzmienia art. 226 akapit drugi WE wynika, że Komisja może wnieść do Trybunału skargę o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego jedynie wtedy, gdy dane państwo członkowskie nie zastosowało się do uzasadnionej opinii w terminie, jaki został mu w tym celu wyznaczony (zob. ww. wyrok z dnia 31 marca 1992 r. w sprawie Komisja przeciwko Włochom, pkt 9).

14 Ponadto zgodnie z utrwalonym orzecznictwem istnienie uchybienia powinno być oceniane na podstawie sytuacji, w jakiej państwo członkowskie znajduje się w chwili upływu terminu wyznaczonego w uzasadnionej opinii (zob. w szczególności ww. wyrok z dnia 31 marca 1992 r. w sprawie Komisja przeciwko Włochom, pkt 10; wyroki: z dnia 4 lipca 2002 r. w sprawie C-173/01 Komisja przeciwko Grecji, Rec. str. I-6129, pkt 7 i z dnia 10 kwietnia 2003 r. w sprawie C-114/02 Komisja przeciwko Francji, Rec. str. I-3783, pkt 9).

15 Należy zaś stwierdzić, że w dniu zakończenia stanu klęski żywiołowej, ogłoszonego na terytorium kraju na okres do dnia 31 października 2002 r. dekretem prezydenta z dnia 28 czerwca 2002 r., sporne zarządzenie nie wywoływało już jakichkolwiek skutków prawnych, ponieważ okres stosowania tego zarządzenia był ograniczony do okresu wyznaczonego w tym dekrecie.

16 Sporne zarządzenie nie obowiązywało od dnia 1 listopada 2002 r., zatem przestało ono wywoływać skutki przed upływem terminu wyznaczonego w uzasadnionej opinii, a nawet przed wystosowaniem wezwania do usunięcia uchybienia. W zakresie, w jakim uchybienie zarzucane Republice Włoskiej dotyczy jedynie tego zarządzenia, przy założeniu, że w ogóle do niego doszło, nie istniało już ono w każdym razie w dniu upływu tego terminu.

17 Z powyższych rozważań wynika, że skargę Komisji należy odrzucić jako niedopuszczalną.

W przedmiocie kosztów

18 Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Należy zauważyć, że Republika Włoska nie wniosła o obciążenie kosztami Komisji. W związku z tym każda ze stron poniesie własne koszty.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

1) **Skarga zostaje odrzucona jako niedopuszczalna.**

2) **Komisja Wspólnot Europejskich i Republika Włoska poniosą swoje własne koszty.**

Podpisy